

NOTAT TIL KOMMUNESTYRENE I SEL OG VÅGÅ KOMMUNER - videre samarbeid Sel og Vågå kommuner

Innledning

Sel og Vågå kommuner innledet i årsskiftet 2014/15 et samarbeid for å utrede om kommunene sammen fant grunnlag for å danne en ny kommune.

Våre to kommuner samarbeider allerede innenfor flere områder slik som barnevern, landbrukskontor, skatteinnfordring og arbeidsgiverkontroll, tilsyn byggesak, PPT og helse.

Prosessarbeidet i årene 2015 og 2016 var omfattende med inngåelse av en intensjonsavtale, mange ulike møter for involvering av innbyggere og folkevalgte og utredninger. Folkeavstemming våren 2016 viste at på dette tidspunktet var ikke tiden moden til å etablere en ny, felles kommune.

Det ble utarbeidet tre rapporter under arbeidet med kommunereformen. De folkevalgte uttrykte i debatten rundt det endelige vedtaket at dette arbeidet, uansett sammenslåing eller ikke, var verdifullt og måtte nyttes i videre samarbeid. Ytterligere to år har gått, og rådmennene ser nå behovet for å inngå nye samarbeid om tjenesteyting. Statlige rammeoverføringer går ned og omlegginga av det kommunale inntektssystemet er ikke til gunst for Sel og Vågå. Det er ingen grunn til å vente bedre prognoser i overskuelig framtid.

Kommunene opplever folketallsnedgang samtidig som gruppen eldre og kronisk syke med ulike omsorgsbehov er økende i begge kommuner. Tallet på personer i arbeidsfør og i reprodktiv alder går ned. Vi må imidlertid i plan- og utviklingsarbeidet legge til grunn at den eldre del av befolkningen er friskere og mer aktive enn før, og at de derfor også er en stor ressurs. Det er nødvendig at vi ser endring i den demografiske utviklingen i vår region som normalen, det vi må planlegge etter. At ungdom flytter inn til større byer og at andelen eldre øker er en nasjonal og en internasjonal trend. Det er derfor viktig at vi som kommuner kan ha to tanker i hodet samtidig: Holde fokus på å gjøre oss mest mulig attraktive for økt tilflytting til regionen, og samtidig tilpasse tjenestetilbudet til den befolkningssammensetningen vi har. Ved å samarbeide tettere blir vi bedre rustet større til å lykkes med planlegging, tilrettelegging og tjenesteproduksjon innenfor begge perspektivene.

For begge kommunene er det av kritisk betydning at vi kan svare opp for de oppgavene og utfordringene vi står overfor på både kort og lengre sikt. Våre ansatte, innbyggerne, næringslivet og deltidsinnbyggerne må ha tillit til at vi fortsatt vil makte å levere stabile tjenester av forventet kvalitet kombinert med samfunns- og næringsutvikling. Dette er en betingelse for vår attraktivitet som arbeidsgiver, som bo-, arbeids- og servicekommune, og som tilrettelegger og aktiv part i samfunns- og næringsutvikling

Oppland og Hedmark blir en region/ett fylke fra 1.1.2020. Fylkesmannsembetene slås sammen fra 1.1.2019. Regionreformen vil med stor sannsynlig også få betydning for primærkommunene og for regionalt og interkommunalt samarbeid, mest sannsynlig som en stimulan til utvidet og forsterket interkommunalt og regionalt samarbeid.

Kommunene i Gudbrandsdalen har innenfor ramma av «Gudbrandsdalstinget» signert en intensjonsavtale om forsterket samarbeid i et Gudbrandsdal-perspektiv. Intensjonen har en tydelig referanse til regionreformen. Det er uklart hva Gudbrandsdal-perspektivet vil utløse av konkrete samarbeid og resultater. Også med bakgrunn i dette mener vi at Sel og Vågå

kommuner vil stå seg på å utvide samarbeid på flere områder, for å spille en aktiv rolle i videre utvikling i vår region.

Både Vågå og Sel har i dag også omfattende samarbeid med alle kommunene i hel Nord-Gudbrandsdalen. Dette arbeidet skal fortsatt videreutvikles, men vi vil nå framover ha fokus på samarbeid og felles tjenesteproduksjon mellom Sel og Vågå som første prioritet.

Rekruttering

De fleste kommuner vil få utfordringer med hensyn til rekruttering av arbeidskraft. Sel og Vågå merker dette godt i dag, og vil møte denne utfordringen i økende grad. Vi må legge til grunn at vi i større grad må rekruttere til arbeidsoppgaver som krever spesialkompetanse. Kravene til kvalifikasjoner vil tilta i takt med faglig og teknologisk utvikling. Kommunene møter allerede dette utfordringsbildet i flere sammenhenger. Kvinneunderskudd som en særlig utfordring i distriktskommuner har vi sett utvikle seg gjennom flere tiår. Dette berører også våre kommuner og er uheldig både rent demografisk med tanke på reproduksjon, det er begrensende med hensyn til rekruttering til stillinger i kommunene, men også i forhold til frivillig arbeid, kulturliv og den generelle balansen og vitaliteten i lokalsamfunnet.

Vågå og Sel kommuner må forsterke arbeidet for å sikre god rekruttering til regionen.

Mulige videreutviklingsområder for samarbeid

Vågå kommune henvendte seg til Sel kommune i 2017 med en invitasjon om å inngå felles oppgaveløsning innenfor helse og omsorg, jfr. intensjonsavtale om dette vedtatt i begge kommunestyre vinteren 2018. I følge intensjonsavtale inngått i 2018 er samarbeidsområder innenfor korttidsplasser, tildelingskontor og tilsynslege kommet godt i gang. Korttidsplasser for Vågå ved NGLMS og felles tildelingskontor skal være operativt fra 01.04.19. I forbindelse med budsjett og økonomiplan 2019 – 2022 har begge kommunene lagt som en forutsetning ~~at~~ at et utvidet samarbeid skal både sikre kompetanse og styrke fagmiljø, samtidige som en effektiviseringsgevinst skal oppnås.

Rådmennene, i forståelse med ordførerne, har i høst hatt dialog rundt følgende områder for utvidet samarbeid:

Brann, NAV, Flyktning, grunnskole og introduksjonsprogram, stabsfunksjoner, vaktordninger, tekniske tjenester inkludert plan.

Denne opplisting er ikke uttømmende, og et framtidig, utvidet samarbeid vil kunne innbefatte flere fag / tjenesteområder.

Begge rådmennene vil i samarbeidet framover legge til rette for fleksibel bruk av tjenesteproduksjon til våre innbyggere. Det betyr at vi skal tillate oss å tenke tilbud og tjenesteyting uavhengig av kommunegrensene. Dette kan omfatte; bistand i hjemmetjenesten, kulturtilbud, barnehagetilbud m.m.

Et viktig prinsipp for drøftingene og eventuell iverksettelse skal være «innbyggeren i sentrum», dvs. et tydelig brukerfokus. Vi må tenke nytt og innovativt i forhold til hvordan vi organiserer tjenester og arbeidsoppgaver og det kan være nødvendig å koble på andre samarbeidspartnere i deler av dette arbeidet

Premisser for videre samarbeid

Et grunnleggende prinsipp i intensjonsavtalen som kommunene vedtok vinteren 2018, var at begge kommuner skal høste fordel ved å videreutvikle samarbeidet. Det er viktig at et utvidet samarbeid sikrer en «vinn-vinn» - situasjon. Rådmennene ser mange muligheter som gir «vinn-vinn» for innbyggere, tilsette, tjenestekvalitet og ressursbruk. Rådmennene har med

seg et perspektiv om at ved noen samarbeidsområder kan ikke begge kommunene vinne samtidig. En rimelig fordeling av oppgaver og arbeidsplasser mellom kommunene er derfor en viktig premiss for at vi skal oppnå dette, og alternative måter å drifte dette på må vurderes.

Det er for tidlig å beskrive fordeling av lokalisering på nåværende tidspunkt, men grunnlaget skal naturlig nok være to, likeverdige kommuner.

Prioritering og kapasitet

For å gå videre i skissert arbeid ønsker både rådmannen i Sel og i Vågå en nødvendig, politisk forankring i våre to kommunestyre. Videre må det legges opp til god involvering av tilsatte og tillitsvalgte i prosessen. Det vil i første kommunestyre i 2019 bli presentert en fremdriftsplan med tidslinje med forslag til hvilke områder, i prioritert rekkefølge, som det kan inngås samarbeid om.

Sel kommune vil, på vegne av kommunene, søke om skjønnsmidler til utviklingsarbeidet.

Vågå / Sel 3. desember 2018

Jan Egil Fossmo
Rådmann i Vågå

Kaija Eide Drønen
Rådmann i Sel